

MS- ID- 32807

سوانحیر ۲
 منیر نیازی نے مضموع
 کے اسلوب دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعران
 نول و کھری شاعری لکھنی اے ویروا کرے۔

جواب منیر نیازی

منیر نیازی مضموع کے اسلوب
 دے حوالے نال اپنے ہم عصر شاعران نو و کھری شاعری
 کر در میں اہل اردو نے پنجابی دھان زباناں دے
 شاعر نہیں۔ ۱۹۲۸ نول فتح محمد خان دے کھری مضموع۔
 ونڈ تون بعد ساہیوال ایڑے نے کھری مضموع و مضموع
 نو و کھری لکھنی۔ نو و کھری مضموع کے ادب و مضموع مضموع کر دیتا
 آپ نے اردو و مضموع مضموع مضموع مضموع مضموع اور
 دشمنوں دے درمیان ادا شاعری لکھنی۔ پنجابی و مضموع
 سفری رن، چار چپ جیٹراں، رستہ رن و مضموع مضموع
 انہاں نول ملا کے اس مضموع مضموع مضموع۔

۱ کل ملام دا ویروا:

فہ منیر نیازی دی شاعری دے فہ اسلوب -

منیر نیازی نے نو و کھری شاعری لکھنی اے۔ آپ
 دی شاعری و مضموع مضموع مضموع مضموع مضموع مضموع

عاشق ہے آئے چھاتی پادند بے کھائی دیندے نہیں۔ انہیں
نے ایسا مصرعے دی نکی جیسی نظم دی لکھی۔ آؤ انہیں
دی شاعری دی فنی اسلوب آئے چھاتی پادندے آں۔

2 ایمانیت شاعر۔ وزن دے حالات

ایمانیت پرانی شاعری دی آہ قسم داناں
اٹے۔ ایس وچ کچھ اشارے دیتے پادندے نہیں آئے
پڑھن والا اوہیں اشارے دی مدد توں مفہوم
دا ڈو لکھا مشاہدہ کر دا اٹے

مثال دے طور تے منیر نیازی نہیں لکھنوی دی وزن
دے حالات توں اپنی نظم (آک پکی رات وچ) ایس
شرہ دے نہیں۔

کوہنیاں نہیں بھاشے دے درندہ عفت لہو کھاں توں
شہر دی جبرائیل ڈیٹاں جیسے باروہ توں بیان لیتا ہے۔

عاشق دیاں لہڑھاں آئے دس چھٹاں لال پھور دیاں
اڑھکی لاتی بوئے محسوس ٹیٹاں چھٹاں خار دیاں

3 نویں شاعری طعوف

منیر نیازی پورال نویں شاعری
دراغہ بنیا۔ اونان نے نویاں دیاں نوں شروع لیتا۔ ملاحظہ ہو۔

سب سے پہلے پورال نوں
سب سے پہلے پورال نوں

دھرتی بیلگو بنریاں اندر
ذریعوں تے اوتھے سب

حیاتِ ذریعہ بیان -

عزیز نیازی نے جذباتِ فخر سے

ساتھوں اسی بیان کہتا ہے - تے اونان کمال فخر دا اظہار

کہتا ہے - جیسوں

۱۔ جسٹھیا جن اسمان تے
نکھانیر کمان تے
معانیٹر بلیا اگ دا
تھنڈے بیرف حقان تے

۲۔ ملام وچ روحانوی احساس :

عزیز نیازی بیرواں دی شاعری

روحِ روحانوی احساس دی حلزائے - جیسوں

۳۔ اچیاں حقانان دیاں رتھیاں باریاں تیں
رات دے شکاریاں نہیں زلفاں کھلاریاں نہیں
ریندا اے زمین اتے چند تال باریاں نہیں
دل بے ایمان دیاں لمبیاں اڈاں نہیں ۔

۴۔ درو تے وپھرے دا احساس ،

منیر نیازی دی شاعری وچ درد وچھری دا احساس
 دی پایا جاندا اے۔ اوہناں نے ایسی دورے وچھری
 لکھ کجھ ایسی لم ۽ بیان لکھیا اے۔

کجھوانجی وی لہاں اوکھیاں سن
 کجھ کل وچ غم دا طوفانی وی سی
 کجھ پھر دے لوک وی ظالم سن
 کجھ میتوں مسرں دا شوق وی سی۔

7 شاعری دریدہ اخلاقی درس:

منیر نیازی دی اکھ تھل معاشرہ
 نہ کجھ سلایا تے اونان اپنے درد وے کوکھان لول و پھریاں
 بیویاں اخلاقیات دا ایہ جیہ درس دتا جیہڑا آج وی لکھان
 ک لم آندا اے۔

بیوی ل دا دروازہ کھولے تھارو

۷ آدم نہیں کوئی جانور سن
 روٹیاں کھاٹی جانداں سن
 لہلا پاٹی جانداں سن

تکلی پھر والی نظم دا بانی شاعر

۱۷ منیر نیازی دی شاعری

شاعری دا ای فن ۱۷ جو اس نے شاعری دی دنیا اندر
 انقلاب لکھدا تے آکھلے وچ پوری دی پوری قل لکھی۔

وقت تو آئے شگفتہ کی سزا

نہ آئی تلوار جانا دے۔

یعنی دُور

سفر میں وجہ بہر جانوں کی نکل چکے تھے رخصت ہو کر۔

۱۹ منیر نیازی دی نمائندہ نظم:

منیر نیازی نے یونانی دے جیلے

نظم لکھ کر دنیا میں اپنا شہرہ کر لیا۔ نظم میں۔

کس کا دوش سس سس کا نہیں سس

اے ملاں بھون بھون دیاں نہیں

وہ بے گناہ تو یہ والے

رائیں سوئے بھسرن دیاں نہیں

حکلی گُل:

منیر نیازی پنجابی شاعری میں آج کا گھری

تھان رکھ دے نہیں۔ او نہیں دی شاعری میں میر تقی میر اور

اس نے شاعری میں نئی نظم داغ دی منقار کھڑا۔ اے

آج احساس شاعر نہیں، او نہیں ما معانی زبانی گزراں دا

درس دیتا ہے۔ "بقول بانو قدسیہ" منیر نیازی دی

شاعری دُور تر خوف دی شاعری نہیں اے ایس

دے ذریعہ او نہیں نہیں معاشقے نکل آئندے دیکھا ائے۔



سوانحیر 3

شاہ حسین دہاں کافیاں

د فکری نے فنی ویرہ کرکے:

شاہ حسین:

شاہ حسین بابا فرید تھیں بعد پنجابی

زبان دے دو جے وڈے شاعر نہیں۔ اونہاں دہاں
صوفیانہ کافیاں، علاقائی رنگ تے علاقائی نظام بہت مشہور
اے۔ اوں اپنا شاہ حسین دی کافیاں دافنی نے فکری ویرہ کرکے۔

کافیاں شاہ حسین:

کافیاں فکری زبان دے لفظ

کافی دی جمع اے۔ جیویں قرآن وچ آیا اے۔ **وَلَقَدْ**

يَا لَآلَہ شہید! اس دے معانی نہیں پورا پورا علم ہو

ادب وچ کافی ایسے شاعری فول کہیز دے نہیں جیہڑی

ادب حوالیاں مال کھلے ہوئے۔ کافیاں دوسرے شاعری

نہل کیا جاندا اے جیہڑی گائی جاسکے۔

کافیاں د فکری نے فنی ویرہ کرکے:

شاہ حسین دی صوفیانہ شاعری:

شاہ حسین دی

شاعری وچ صوفیانہ رنگ پایا جاندا اے اونہاں نہیں

اپنی شاعری وچ اٹا تے اوس دے رسول مال محبت

دا ذکر کیا اے۔ ایہاں دی شاعری دا جائزہ لیندے آں۔

۱ وحدت الوجود

وحدت الوجود اہم حقیقی مسئلہ ہے جس
پر مولوی نے اپنا عکس مرکب کیا ہے۔ جیوں قرآن پاک میں
اللہ نور السموات والارض ہے کہ اللہ نور ہے زمین
اور آسمان کا۔ ایوں ہی شاہ حسین آکھیرے نہیں۔

۲ رامپور حال دا محرم توں
اند توں یا مہر توں روم روم فوج توں
توں ہیں تال توں ہیں یا تا سیمہ کجھو میرا توں
کپے حسین فقیر غمانا میں تا میں سیمہ کجھو توں

۳ غیر اللہ توں نفرت !

شاہ حسین اس حدیث پاک ہے
کہ چار نہیں جس وجہ اے کہ مخالف شرف زبانی
ذات اے۔ باقی کجھو ہی نہیں اے۔ شاہ حسین آکھیرے
نہیں۔ جیوں۔

۴ فی مائیں مینوں کھسیریاں دیں حل تہ آکھ
را نجس میرا میں رانجھے دیں، کھسیریاں توں لڑی جھا،

۵ حضور نال محبت !

شاہ حسین نے غیر اللہ توں نفرت ہے
نال نال اپنی شاعری وجہ حضور کے نال محبت دا ذکر
دی لیتا اے اور آکھیرے نہیں کہ رسول دی صفائی نال نال

پاکستان کی صفائی و سجائی لائی گئی ہے۔ جموں :

۷ جو میٹری یاں درباری دی
طالب نمبر ۷ دیوار دی
جو میٹری یاں دربار دی .

۸ **قمر دے تلبیر دی خدمت :**

اللہ تعالیٰ قمر دے تلبیر
نول پسند نہیں کردا اور عاجزی نے انسانی نول پسند کر دیا ہے
اللہ تعالیٰ قرآن و وحی فرماتا ہے۔ پانچواں انسان حاکم
مریکہ الکریم ۵: اس لیے شاہ حسین آکھیرے نہیں۔

۹ **چمڑ تلبیر پلڑ حلیمی کو کیس دانا ہیں**
کہنے حسین فقیر نما نا میروم سائیں سائیں۔

۱۰ **بے عمل بادشاہ دی تنہا :**

دنیا فانی ہے ہر چیز آسانی
نما سوجانی ہے آخرت وہ ہے ہر بندے میں اپنے اعمال کا حساب
کتاب دینا ہے۔ اس لیے شاہ حسین بادشاہان احمد پور
عالم نول کی بندے نہیں۔

۱۱ **کیس دے گھوڑے ہتی مندہ کیس دا اے دھن حال**
ہاں گئے ملو، ہاں گئے خالقیاں گئے ملگ میزار :

دعا تیر انداز

حیات اے دعا عبادات کا فقرا ہے

تو سب سے کہتا ہے نہیں دعا فقیر اتنے رحم اللہ نہ ہو میں بھی
وہی لوگوں میں دعا تیر انداز نظر نہ دے نہیں

۶ فی ثبوتوں رب نہ بھلی دعا فقیر دی ایسا -
رب نہ بھلی یوں سب کو بھلی رب نہ بھلیں جیسا -

7 علامہ وحید کوک داستانہ دارنگ

شاہ حسین دی شاعر

وفا کو داستانہ دارنگ وہی نظر آتا ہے او شبیاں نہیں
علامہ وحید کوک رشتہ استہانہ کشتا ہے - جیو میں -

چتر قہرور سائیں سائیں بائو بولے توں
پتے حسین فقیر سائیں در میں تاریں سمجھ بھ توں

8 پنجابی تشبیاں تے استوار ہاں دور تاہل

شاہ حسین نے پنجابی ادب

وفا پہلی واری پھر تے لاکھ جیسی تشبیاں اپنے علامہ ورنہ
ورنیاں نہیں - جیو میں -

تو بھل پار سجن دا ٹھانا
کیتا قول ضروری جانا
مناں کراں علا 2 نال !

۹) ثابت طاہقہ:

شاہ حسین نے خود کو عورت ہونے
دیکھا ہے۔ اے اکبید نے نہیں کہ عورت معلوم اور عاجز ہوتی
ہے۔ اللہ تعالیٰ نے اپنی رحمت کو عورت کے روبرو چھپا
کے رکھا ہے۔ اے اکبید نے نہیں کہ عورت عاشق کے مرد معشوق
ہو جاتی ہے۔ جیوں۔

ساجن میری اکبیاں وہاں وسد
میں تمہیاں پھر ان نشانی ہاں -

قلدی مل:

شاہ حسین اے درویش شاعر نہیں جنہاں
دی زبان و جمل نکلن والا اُن اُن بول حقیقت نے معرفت
دے رنگ و چ رنگیاں ہوا ہے۔ اونہیاں نے اخلاق
خلف خدا نے انسان دے تعلق کو اپنی شاعری دے
ذریعے بیان کیا ہے۔ "بقول محمد اکبر عرفان سید"
"شاہ حسین دیاں کافیاں وہاں سوز نے گوار نہ رکھیاں
ہے جاوے اے اے دل وہاں کعبیاں جاندیاں نہیں۔"

دے

سوانحیدر:

فرخندہ لودھی انسانہ نقاری وچ انگڑواں
تھاں رکھدی اے وضاحت کرکے:

1 فرزند لودھی دی بیانی کاری :

فرزند لودھی

بیانی

بیانی سول دھریاں آفاس نہیں۔ آپ نے معاشرے
نفس کہ نہیں انلازواج ہو گیا ہے۔ بڑھیں وائے نہیں
اے محسوس ہوئے خوف کوئی غیر معمولی مل بڑھ دیا اے۔

2 انسانہ نقاری وجہ و کسری تمہاں ویرا :

3 معاشرتی حالات دی عکاسی :

فرزند لودھی نے معاشرے

نفس بڑے کسری انداز نال ہو گیا ہے۔ انسان دے عکاسی
دی آفوبیت نہیں ہے۔ انسان نہیں اپنے (انسان یا نہیں)
وجہ ان ناقص ترین سفری نظام، سڈلر دے اوے
تے سواریاں دے سفر، بڑیس لوقاں دی زمینی تے
اخلاقی سوچ اتے تنقید کیتی گئی ہے۔

4 عکس خلاص طیف دی نمائندگی :

فرزند لودھی نے سوچنے انداز

وجہ عکس خلاص طیف بارے مل گیا ہے۔ بیانی عکس فرماؤ۔

بجلی بڑھائی

اس بیانی وجہ اے استاد اے جیڑا آئے سلاں

توں بالکل نہیں بڑھاندا بڑھا لیوے۔ لیکن استاد دے حالات

تبدیل نہیں ہوئے۔

5 میسجور پھیل دی متکثرشی

فرزندہ لودھی نہیں شیری ریشل دے نال نال
 پینڈہ ریشل دے دی لکھا اے۔ آپ کے پینڈل دے
 لکھاں کی امان دے مسائل مارے تحقیقی افسانے لکھے ہیں۔
 افسانہ دا اے افسانہ۔

وجہ دے اوپے اس افسانے وچ

اتہ تے لکھاں نہیں۔ لکھاں اتہ دی پکسل دی مٹک
 اے تے جاچے دی دھلی اے جوان ہوئی تے جاچے تے رشتے
 توں انڈر دتا۔ اتہ لڑھکا لکھا سہی تے اوئے روئے توں
 کھن لئی نورس نال ویاہ کر لیا تے بدلہ لین واسطے لکھاں
 نے اتہ دیں آکھیاں یہی کھڈ لکھاں۔

4 خورماں دی نمائندگی

فرزندہ لودھی نہیں ساڈے
 معاشرے دی عورت دیاں محبوبیل توں لڑے سو پینڈے انداز
 وچ لکھیا اے۔ **ستھ تیر** اس افسانے وچ لڑکس
 اہلکار دار اے جیہڑی مرداں دے بھال وچ کھلونا بنے
 عوٹاں حال رہی اے تے عورت دے مقدس رشتے دی تدلیل
 کردی۔ **دھرم پیل** اس افسانے وچ عورت عہ
 معاشرے دا اہلکار دار اے جیہڑی کوئی غرت تے قدر
 نہیں۔

جائیداد رتہ نظام دیاں قبا حناں

آپ نے لڑے سو پینڈے انداز وچ ساڈے معاشرے
 جائیداد رتہ نظام تے تنقید کیتی اے۔ **آپ چپ** اس
 افسانے وچ جنوں ملازم اے تے اس دی 16 اپریل دی دھلی اے

نہ مائیں دا اعلیٰ سرکار اس سے بھینڑی اکوڑا کھوڑا ہے۔

5 سماجی پیرائیاں قلم دھیان

لکھنوی تمام بندیاں

قلم زیادہ تسلسل یوں اے۔ فرزندہ لودھی صاحب
نے سماج دیں سرائیاں قلم فرزندہ لودھی صاحب
امساںیاں انداز بیان لکھا ہے۔

مندرجہ قلم افسانے سماجی پیرائیاں بارے میں۔

لائسنس اخباری قلم

ایک ایسا چپ
لکھنوی
نیا دھرمی یا بل

7 روانیت

فرزندہ لودھی نے اوکھے اوکھے موقعوں پر
سرری آسانی نال اپنے پڑھن وارے ک ساغنے بیانزار
مندرجہ قلم افسانہ روانیت کے منظر اے۔
”جتنے دے اوپے“

8 کردار نگاری :

فلپوٹ کردار نگاری لکھنوی افسانے

وہ بنیادی افسانے یوں نہیں ہے فرزندہ لودھی نے پڑے فلپوٹ
کردار نگاری لکھنوی۔ اگرچہ کہ کردار مندرجہ قلم میں جیلے

کردار نقاری "سیر تقافلہ لودار" دے نیں۔

پائٹلن — وچ محمد دکر دار

اوٹا — دستگیر

پجلی پڑھائی — ماسٹر جی

رخصتے دے اویں — نورال، گھوٹا، احمد

ان چب — بلحو

کیتوں آکھاں — نگو

عصری بابل — ٹھیلہ

سکھ نیر — دتواری خان نرس

مکدی محل

فرخندہ لودھی اچھی افسانہ نگار نیں۔ آپ

نے عورتاں د حقوق واسطے آواز اٹھائی۔ کج نے رعایت معاشرتی سماجی، اخلاقی تمام تر پہلوں آئے سو پندے افسانے لکھے نیں۔



سوانحیہ — پیر فضل بھرائی توں پنجابی نثر
درمان نثران آکھیا جاندا اے بیان نثری:

جواب پیر فضل بھرائی

پیر فضل بھرائی ۱۵ اہل نان

فضل مسکسی۔ ۱۹۹۶ خلی بھرائی وچ

حضرت شہدہ ذہل دے دربار میں تھیں تو میرزا محمد جاناں

۱۔ مکتوم پیر فضل گجراتی دعویرما۔

پیر فضل گجراتی مولانا

دے مکتوم دا ایہہ مجموعہ ۱۹۷۲ء وچ شائع ہوا۔ ایس کتاب
نوں ڈاکٹر نیلہ رحمتی مولانا سر سب کیتیا۔ کتاب ۵۵ دیاہ
پس نوائی دے ستر ناول بہت ڈاکٹر نیلہ رحمتی مولانا
آپے لکھیا اے۔

۲۔ پنجابی غزل دا حال تے تراویا آکھیا جاندے اے۔

پیر فضل گجراتی پنجابی شاعری وچ

آنا اچا تے سچا مقام رکھن والے شاعر نیں۔ اوہناں
نے پنجابی غزل نول زمیں نول اٹھا کے اسمانی آئے اتر دیا
تال ایسی اوہناں نول پنجابی شاعری دا حافظ شیرازی
آکھیا جاندے اے۔ تے ڈاکٹر نیلہ نے اوہناں نول
غزل دا اہم آکھیا اے۔ اوہناں ہی شاعری وچ
تعلیل تے حوالہ دے رہی لکھدا اے۔

۱۔ حمدیہ شاعری نول آغاز۔

پیر فضل گجراتی مولانا

اپنے مکتوم دے عذرا ہی حمدیہ شاعری نول کیتیا۔ آپ نے اللہ
ہال اپنے پیار دا اظہار اچ کیتا۔

۲۔ دیوان ڈاکٹر نیلہ رحمتی نول دھان

میں فشر وچ پیش ہومن تو سنگل
ایسی ٹل کوٹی ہے نہ میرے
کرم تیرا منگل تیرا فغل منگل

۲ حضور نال عقیدت دا اظہار :

پیر صاحب دی شاعری

حضور نال عقیدت دا سہی ثبوت نیں۔ اوہناں دا جو کھا
توہنہ کلام قطبی تارا ہر آنے وچ تھاپے چڑھیا۔ حضور
دے آنے نال ایس دنیا دے آسرا لھال دی جیانی مل
لئی پیر فضل آکھدے نیں۔

آ آ پشماں تے غلام ترن ٹے سکھ دے سیاہ
اوس دے ڈکے زمانے دی ہوا پر تائے ۔

۳ حلیمہ سدیدہ تے اسیاں نال عقیدت دا اظہار

حضور پاک تے اودے اسیاب نال

عقیدت پیر ہوا راں دی شاعری وچ تھان تھان ذکر
ہلا اے۔ اوہناں دی شاعری وچ حضرت حلیمہ دا
ذکر وی آیا اے۔ حساب حلیمہ دی شان وچ آکھدے
نیں۔

واہ لہیا اچا لہیا اے اللہ تے شان حلیمہ دا
سردار جہان سارماں دا بنیا جہاں حلیمہ دا

پیر صاحب دا زکوری عشق

بیر فضل دے بقول عشق الہی کائنات کا سب سے
 اچھا مفعول ہے اور یہی نہیں فلسفہ عشق دے میرا
 بلکہ اے روشنی پائی ہے۔

۱۱ عشق کما غیر اختیاری جذبہ :

بیر صاحب دے بقول

عشق کما غیر اختیاری جذبہ ہے۔ الہی نور ڈھلے دے
 نال نہ تے کیسا جاسکدا ہے۔ تے ناپی عشق بیجوں تو
 ڈیہا جاسکدا ہے۔ ایہہ ام عظیم انسان روپہ نال ہے۔

بیجوں

عاشق ہووے دنیا دی وجہ نظر
 فضل جمیڑیاں پین دی لوڑ تاپیں
 دل بلیراں دے واکر رہے پروندا
 جہرہ سدا رہے گلزار و انگور !

۱۲ عشق وجہ تخلیقی قوت :

بیر ہورال دے نمبر

عشق وجہ تخلیقی قوت ہوندی ہے تے جے عشق حاصل ہو
 جاوے تے شعر و سخن و ہر اثر آجاندہ ہے۔

ہوٹ ہووے عشق دی لگی تے پئے بن دے نہیں شعر
 فضل آجاندہ ہے آ پے گلزار مانے دی جاوے

۱۳ عاشقان دے پاڑے

عشق و جہاں جیسا مقام وی آندا اے جس میں عاشق پاوے
دیکھا اے۔ پیر صاحب الیس با سے فوائدے نہیں۔

لہ اولس طلب کہتا و جہ خدمت نہ میں جائز ہو
جھوٹیاں اینویں فضل روایتاں بیٹھو رقیباں محوئیاں۔

عشق مجازی توں حقیقی مال سفر،

پیر صاحب دے نئے اہل عشق
جو سووی ہوندا اے جیسا مجازی توں شروع ہو کے اسی اہل
منزل کا یعنی عشق حقیقی حل کر جاتا اے۔

زیدے تاریاں و جہ محسوس کرتا
شعران والیا تیریاں جمعائیاں توں:

علیٰ قل

پیر فضل کمرانی پنجابی شاعری غزلاں
و جہاں جیسا مقام رکھدے نہیں۔ اونیاں نہیں گھڑاں نصتاں
ملکیت وی آگیاں نہیں پیر اونیاں دی غزلاں توں کہاں
دور نہ حاصل اے۔ اونیاں توں عشق دا شاعر وی
آگیا ہندا اے۔

سوانحیر

ادب سمندر دے گہرائیاں

ڈاکٹر عیسیٰ علیہ السلام ۱۹۵۶ء میں شریف علی
 بک نے لکھی۔ تعلیم حاصل کرنے کے بعد پنجاب یونیورسٹی
 میں پروفیسر بن گئے۔ انہیں نہیں دیکھا جی زبان و ادب کی
 تعلیم دینی لکھی ہے۔

ادب سمندر دا سہرا

پنجابی ادب ادب
 دا سمندر ہے۔ اس کتاب میں مل چو ساں وچ ورتیاں
 تیاں۔

پہلا باب :

اس باب وچ پنجابی کلاسیکی شاعری
 اتے مل گئی ہے۔ تے اوہناں میں سی عارف علیہ الرحمہ
 دی شاعرانہ لکھی کو لیکھ سیرنا توں دیکھ نہیں
 اوہناں میں بابا فرید نوں پنجابی دا پہلا صوفی شاعر،
 سلطان یامو نوں بیدار وفتیز تے جالوی آکھو دا شاعر
 تے بلھے شاہ نوں بڑا شاعر آکھیا ہے۔

دوجا باب

اس باب وچ جدید پنجابی شاعری تے
 مل گئی ہے اوہناں میں "احمد راسی" نوں کو لیکھ نہیں
 دا عبقار دا شاعر "مائی جلالہ" نوں پنجابی دی تیز بین
 نے ثقافتی قدس دا نمائندہ شاعر آکھیا ہے۔

تیسرا باب

اس باب وچ ڈاکٹر عیسیٰ علیہ السلام

دینی ادب و اسلامی زندگی کے فلسفے اور ان کی
میں نسخہ سرکارِ فعل سیرتِ ادب کی شریعت کتاب آگیا

-21-

چوتھا باب ۱

ڈاکٹر علیہ الرحمہ فرماتے ہیں کہ اس باب میں
دستخطی تخلیق نثر ہے کل کہتی ہے جہاں وہ شامل
ڈاکٹر شامل نہیں۔

۲۔ پنجواں باب :

البکر و موصول عارف عبدالمجیب دی تنقید
 کتاب کُر کو کُر جمل د مسئلہ ہے۔ کُر کو کُر جمل د عارف
 عبدالمجیب میوڑاں دی کُر کو کُر جمل د حوالہ خالی نہیں
 بحر بیاباں پاروں او بیابان لئی تنقید د حوالہ جیتاں د اسیں
 داسر خانوں مشکھا ہے۔ تے اسلم د ثانی کتاب رشک سنہ آئے
 تنقید۔

تفلیب

السر باء و ج لوف کیت لوف کیتاں دیا قسماں
تے اونیاں دے ذریعے عمام لوفل دے جذبیان دا اظہار
بیان کیتا ہے

ادب سمندر دی فنی تنقید

۱۱ نقد قول بانی تمسید

(2) موضوعاتی کے لیے

کتاب دی سوسائٹی و فنڈ

شاعروں کی نوکیلی سرنالوں
 دو کھاریاں دے حوالہ جات
 شاعری سے نثر و ناول نے تنقید

ملدی گل

ادب سمندر نول بلا شہر پنجابی ادب کا

سمندر آگیا جائدارے۔ الیہ و حج پوری پنجابی ادب
 دا جائزہ لیا گیا اے۔ اونیاں میں شاعری سے نثر
 نال نال اسلامی ادب تحقیقی و تنقید آتے وی گل کیسی
 اے۔ - **بقول اسلم رانا** "اکیس کتاب نول پنجاب ادبی
 شہور دی بنی آگیا جائدارے۔"

